

Miten Suomen terveysala kasvuun?

Vaikka Marinin hallituksen terveysalan kasvustrategian ohjelmatyö päättyy ensi vuonna, on valtio edelleen sitoutunut edistämään alan kasvua. Erityisesti tutkimus- ja kehitysrahoituksen kasvu näkyy tulevaisuudessa myös terveysalalla.

TEKSTI: Taru Berndtson KUVAT: Aleksi Peltonen

Parlamentaarinen tk-työryhmä sitoutui viime joulukuussa tavoitteeseen nostaa tutkimus- ja kehitysmenot neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä. Merkittävää on, että tk-rahoituksen kasvu kirjataan lakiin ja että kaikki eduskuntaryhmät ovat sitoutuneet tavoitteeseen, sanoo terveysalan kasvustrategiatyöryhmän puheenjohtaja, teollisuusneuvos MAIJA LÖNNQVIST työ- ja elinkeinoministeriöstä.

Rahoitus alkaa kasvaa vuodesta 2024 lähtien.

– Valtion tk-rahoituksen lisäys on merkittävä: se on aina vuosittain 260 miljoonaa verrattuna edellisvuoden tasoon. Lisäys koituu myös terveysalan hyödyksi ja kompensoi viime vuosien leikkauksia tk-rahoituksesta.

Suotuisa toimintaympäristö tärkeä

Valtiovalta haluaa tukea myös suotuisan toimintaympäristön syntymistä. Lönnqvistin mielestä mallina voisi pitää digi- ja pelialan startup-ekosysteemiä.

– Terveysalalle pitäisi siirtää samanlainen ekosysteemiajattelu, jossa eri tyyppiset ja eri kokoiset yritykset toimivat yhdessä. Myös toimivat tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit ovat tärkeitä.

Miten kansainväliset yritykset saataisiin sitten kiinnostamaan Suomesta toimintaympäristönä? Lönnqvist muistuttaa, että viime vuosina on saatu isoja investointeja, eli Suomi kyllä kiinnostaa. >>>

*Pienen maan on tärkeää löytää oma alueensa:
mihin keskittyä ja millä tähdätä kansainväliselle huipulle.*

MAIJA LÖNNQVIST
Teollisuusneuvos, TEM

– Kahdeksan vuoden kausi osoittaa jo valtiovallan sitoutumista toimintaympäristön kehittämiseen ja nyt siihen sitoudutaan vielä tk-rahoitukseen panostamisen kautta. Kyse on kokonaisuudesta: jotta investointeja pystytään tekemään, pitää olla toimiva tk-ympäristö, jossa on rahoitusta ja osaajia tarjolla sekä muun muassa sujuvat lupamenettelyt.

Myös mahdollistava lainsäädäntö on tärkeää.

– Meillä on dataa ja hyvät rekisterit sekä niitä koskeva lainsäädäntö, mikä mahdollistaa tutkimuskäytön. Sitten vielä tarvitaan hyvää yhteistyötä tutkimusorganisaatioiden välillä. Olosuhteiden pitäisi siis olla kunnossa niin, että mielenkiintoisia löytöjä voidaan ensinnäkin tutkia laajemmin sekä mahdollisesti alkaa rakentaa niiden pohjalta merkittäviä uusia ratkaisuja.

Lönnqvistin mielestä pienen maan on tärkeää löytää oma alueensa, mihin keskittyä ja millä tähdätä kansainväliselle huipulle.

– Emme pysty panostamaan kaikkeen, vaan on keskityttävä kansalliselle osaamiselle rakentuvaan huippuosaamiseen. EU:ssa ja muilla kansainvälisillä areenoilla kilpailu on kovaa, minkä vuoksi on parempi, että keskitymme tukemaan omilla toimillemme niitä aloja, joilla meillä on jo osaamista ja mahdollisuudet pärjätä kilpailussa.

Lisää yhteistyötä yritysten välille

Lönnqvist toivoo, että myös seuraava hallitus tunnustaa alan merkityksen, mutta pohtii samalla, miten kasvustrategiaa uudistetaan.

– Ajattelisin, että strategian toimeenpanossa tarvitsemme vielä enemmän sidosryhmäyhteistyötä. Meillä on ollut oikein hyvä yhteistyö kolmen ministeriön kesken, mutta voisimme tehdä vielä tiiviimpää yhteistyötä yritysten kanssa. Esimerkiksi strategian ohjausryhmän työhön voisi ottaa enemmän yrityksiä mukaan.

Lähivuosina on tiedossa myös uusia osaamiskeskuksia. Parhailaan ollaan käynnistämässä Kansallisen lääkekehityskeskusten toimintaa.

– Ajatuksena on tunnistaa lupaavia lääkeaihoita yliopistoista siinä vaiheessa, kun ne eivät ole vielä kypsiä liiketoimintarahoitukseen ja edistää sitten niiden edelleen jalostamista ja rahoituksen saamista.

Myös lainsäädännön kehittäminen on osa terveysalan kasvustrategian toteutusta. Esimerkiksi tänä syksynä eduskunnalle on annettu kaksi hallituksen esitystä, laki biopankkilain muuttamisesta ja laki Genomikeskukseksi.

Panostaminen tutkimukseen on samalla panostamista terveydenhoitoon.

Lönnqvist painottaa julkisen sektorin roolia uusien innovatiivisten tuotteiden käyttäjänä.

– Kun julkinen sektori ostaa uusia tuotteita ja ottaa niitä käyttöön sekä omaksuu muutenkin uusia käytäntöjä, se edistää samalla myös uusien ratkaisujen kehitystyötä.

Lääkeala on kasvanut

Lääketeollisuus ry:n tutkimuksesta ja innovaatioista vastaava johtaja **NADIA TAMMINEN** on tyytyväinen alan kasvuun viimeisten vuosien aikana.

– Meidän investointimme ovat nousseet noin 100 miljoonaa euroa parin vuoden aikana ja kasvuodotukset ovat edelleen hyvät. Yritykset arvioivat, että parin seuraavan vuoden aikana kasvua voisi tulla vielä noin 60 miljoonan euron verran.

Tamminen kiittää nykyisen kasvustrategian lääkeyrityksille lähettämää viestiä.

– On kansainvälisestikin tärkeä viesti, että kolme ministeriötä on ollut toimien takana, ja jo kolme hallitusta on sitoutunut toimintaympäristön kehittämiseen, kuten osaamiskeskusten perustamiseen ja mahdollistavaan lainsäädäntöön. Esimerkiksi datan merkityksen kasvaminen on Suomessakin ainutlaatuista.

Tamminen toivoo, että seuraavaksi panostetaan vielä enemmän kilpailukykyisen toimintaympäristön kehittämiseen, jotta pystyttäisiin houkuttelemaan lisää kansainvälisiä lääkeyrityksiä Suomeen.

Myös uudet panostukset tk-investointien kasvuun saavat kiitosta.

– Se että tk-investoinnit kasvaisivat neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta, kuten parlamentaarinen työryhmä on ehdottanut, on erittäin kannatettavaa. Kasvustahan kahden kolmasosan toivotaan tulevan yritysinvestointien kautta, mikä on hyvä asia, mutta lisäksi valtion pitäisi miettiä, mitä erityisesti verorahoilla voisi tehdä. Voitaisiinko esimerkiksi kehittää tutkimusympäristöä sekä rahoittaa tutkimusta eri muodoissa?

Miten käy hyvinvointialueilla?

Huolenaiheitakin on. Ajankohtaisiin on se, miten alan tutkimus- ja kehitystoiminta onnistuu hyvinvointialueiden niukan rahoituksen piirissä.

– Hallitus on nyt julkittuonut kasvutavoitteensa. Voidaanko tk-toiminnasta silloin leikata samaan aikaan hyvinvointialueilla? Tutkimustoiminta on vaarassa rapautua, jos uusilla hyvinvointialueilla ei nimenomaisesti ohjata siihen rahaa. >>>

NADIA TAMMINEN

Johtaja, tutkimus
ja innovaatiot,
Lääketeollisuus ry

Tamminen muistuttaa, että tutkimusinvestointeja Suomeen ovat tuoneet paitsi data ja kiinnostavat biopankit, niin hyvä terveydenhuoltomme, jonka piirissä tutkimusta on voitu tehdä. Myös lääkeyritykset ovat laajasti osallistuneet toimintaan. Panostaminen tutkimukseen onkin samalla panostamista terveydenhoitoon.

– Nykypäivänä, kun vaikkapa yksilöllinen lääketiede tekee vahvasti tuloaan, niin hoito ja tutkimus kietoutuvat yhä useammin yhteen. Kysymys liittyy myös osajien houkutteluun. Mahdollisuus tutkimuksen tekemiseen houkuttelee myös urapolkuaan miettiviä nuoria lääkäreitä.

Tamminen painottaa myös akateemisen tutkimuksen merkitystä.

– Akateeminen tutkimus luo pohjaa sille, että isot lääkeyritykset edes katsovat pieneen maahan. Olemme olleet tähän asti kärkimaita esimerkiksi geeni- ja syöpätutkimuksessa: tätä hyvää pohjaa ei saisi rapauttaa, vaan tieteelliseen tutkimukseen pitäisi vahvasti panostaa.

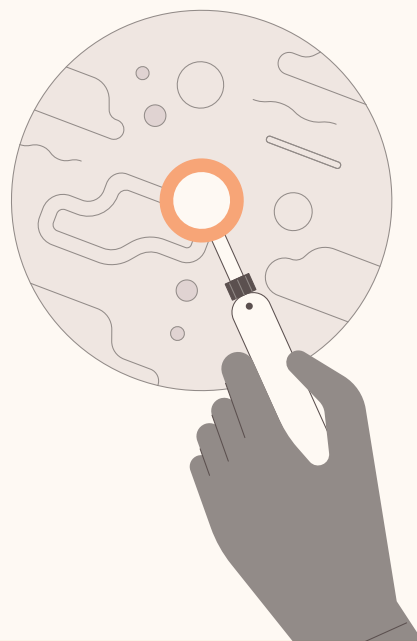
Maija Lönnqvist myöntää, että hyvinvointialueiden käynnistäminen voi olla haaste niiden tk-toiminnalle.

– Kliinistä tutkimusta on tarpeen edistää. Miten se tehdään, onkin toinen kysymys. Yliopistosairaaloiden tehtäviä koskeva lainsäädäntöhän on parhaillaan valmistelussa, mikä selkeyttää tk-toimintaa osana sairaaloiden tehtäväkenttää. Rahoituksen riittävyyden lisäksi pitäisi huolehtia siitä, että lääkäreille jäisi aikaa tehdä tutkimusta.

Lönnqvist haluaisi panostaa laajemmin myös osaamiseen.

– Olisi edistettävä sitä, että korkeakouluista valmistuu terveysalan osajia, lääkäreitä ja farmakologeja, mutta lisäksi tarvitaan myös esimerkiksi digitaalista sekä erilaista poikkiteollista osaamista, kuten vaikkapa elintarvike-, ympäristö- ja yhteiskuntatieteellistä osaamista.

Nadia Tamminen toiveet tulevalle hallitukselle ovat, että terveysalalle saadaan uusi kasvustrategia ja sovituille toimille uskottava rahoitus. Yksityiskohtaisemmista toimista hän toivoo, että terveystietojen toisiokäytön lakia uudistettaisiin.

Terveysalan tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kasvustrategia

Kolmen ministeriön (STM, TEM, OKM) ja alan toimijoiden yhteistyö

Käynnistyi vuonna 2014 pääministeri Kataisen hallituksen laatimalla Kasvustrategialla, jota seurasi pääministeri Sipilän hallituksen Tiekartta 2016 - 2018 ja pääministeri Marinin hallituksen Tiekartta 2020 - 2023

Tavoitteena kilpailukyinen toimintaympäristö, investoinnit Suomeen ja toimialan kasvu

Kahdeksan vuoden aikana on uudistettu esimerkiksi lainsäädäntöä, kuten viety läpi laki sote-tietojen toissijaisesta käytöstä sekä perustettu/perustamassa kansallisia osaamiskeskustoja, kuten neuro-, syöpä-, lääkekehitys- ja genomikeskus

